

Maaseudun yritystuet elintarvikealan yrityksille

Eija Harju

Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Tavoitteet

- Tavoitteena on kestävän kehityksen periaatteita noudattaen monipuolistaa, uudistaa ja lisätä maaseudun elinkeinotoimintaa sekä parantaa maaseudun yritysten toimintaedellytyksiä ja kehittää niiden kilpailukykyä

Rahoituksen määrä

- Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen myöntövaltuus vuosille 2023 – 2027 on yhteensä 23 300 000 euroa, josta puolet eli 11 650 000 euroa on budjetoitu yritysrahoitukseen
- Siirtymäkaudella 2021- 2022 on jo käytetty CAP-kauden rahoitusta
- Leader-rahoitus täydentää ELY-keskuksen rahoitusmahdollisuuksia

Rahoitusta ohjaavat lainsäädäntö ja ohjelmat

- CAP-suunnitelmaan 2023-2027, hyväksytty syksyllä 2022
- Alueelliseen kehittämissuunnitelmaan "Kestävää kasvua Kaakkois-Suomen maaseudulta" viimeistelty loppuvuonna 2022
- Lakiin maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023-2027 (1325/2022), voimassa 1.1.2023
- Valtioneuvoston asetukseen maaseudun yritystuesta rahoituskaudella 2023-2027 (646/2023), voimassa 6.4.2023

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan unionin
rahoittama

Euroopan unionin
osarahoittama

Tukialueet

Kaakkois-Suomessa kuntia kahdelta eri tukialueelta eli I ja III alueelta

- Asetus (467/2022)

I tukialueeseen kuuluvat rajakunnat Lappeenrantaan lukuun ottamatta eli

- Etelä-Karjalassa Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti ja Imatra
- Kymenlaaksossa Miehikkälä ja Virolahti

III tukialueeseen kuuluvat loput kunnat eli

- Lappeenranta, Taipalsaari, Lemi, Savitaipale, Luumäki, Kouvola, Hamina, Kotka ja Pyhtää (Iitti Pohjois-Kymen Kasvun kautta)

Tukialue, tukikelpoinen maaseutualue ja yrityksen sijainnin vaikutus tukiprosentteihin

- Yrityksen tulee sijaita tukikelpoisella maaseutualueella
  - Kotkan, Kouvolan ja Lappeenrannan keskusta-alueet ovat tukikelvottomia (CAP27 kaupunki-maaseuturajauskartat)
  - [Kotka kaupunki-maaseuturajaus](#)
  - [Kouvola kaupunki-maaseuturajaus](#)
  - [Lappeenranta kaupunki-maaseuturajaus](#)
  - Imatra ja Hamina kokonaan maaseutualuetta, mutta on huomioitava, että ELY-keskus ei voi rahoittaa sisintä kaupunkialuetta johtuen valintakriteereistä

Periaate: Maaseuturahaston tuet pyritään kohdentamaan maaseutumaisille maaseutualueille

- I tukialueella hieman korkeammat tukiprosentit kuin III tukialueella
- Harvaanasutulla ja ydinmaaseudulla korkeammat tukiprosentit kuin muilla tukikelpoisilla maaseutualueilla. Yrityksen sijainti/tukiprosentti määritellään [Kaupunki maaseutulokitus](#) mukaisesti.
- Kartasta käytetään vuoden 2018 luokitusta (julkaistu 2020).

Tukiprosentit esitellään myöhemmin tässä esityksessä toimenpidekohtaisesti

Yrityskoko

Mikroyritys:

- Vähemmän kuin 10 työntekijää, vuosiliikevaihto enintään 2 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 2 miljoonaa euroa

Pieni yritys:

- Vähemmän kuin 50 työntekijää, vuosiliikevaihto enintään 10 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 10 miljoonaa euroa

Keskisuuri yritys vain maataloustuotteiden jalostuksessa ja kaupan pitämisessä

- Vähemmän kuin 250 työntekijää, vuosiliikevaihto enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 43 miljoonaa euroa

Yrityskokoa määriteltessä tarkastellaan myös yrityksen sidosyrityksiä

[Käyttöopas PK-yrityksen määritelmä](#)

Tuen edellytysten tulee olla voimassa myös investoinnin toteutuksen jälkeisen pysyvyyssajan (3-10 vuotta)

Muut edellytykset

- Yrittäjyyden tulee olla päätoimista, jotta yritys voi saada tukea ELY-keskuksen rahoituskiintiöstä
- Yrityksellä on oltava edellytykset kannattavaan liiketoimintaan (kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus sekä tuettavan toiminnan kohteena olevien tuotteiden ja palveluiden riittävät markkinat)
- Tuella vain vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia
- Tukea voidaan myöntää paikallisilla markkinoilla toimiville yrityksille vain, jos yritys tuotteillaan ja palveluillaan korvaa alueen ulkopuolelta hankittavia tuotteita ja palveluita.
- Mikäli toimenpide edellyttää luvan hankkimista viranomaiselta, päätöksen edellytyksenä on luvan esittäminen

Muut edellytykset

Julkisen tuen yhteensovitus

- Mikäli tuki ei kata kokonaan toimenpiteen hyväksytyjä kustannuksia, hakijalta edellytetään selvitystä kokonaisrahoituksesta, esim. pankin lainalupaus
- Tukea myönnettäessä otetaan huomioon vain samaan hankkeeseen/investointiin kohdistuva muu julkinen tuki
  - Leader-ryhmän myöntämä kuntaraha
  - Finnveran ko. investointiin kohdistuvaan lainaan tai takaukseen sisältyvä tuki
  - muu mahdollinen tuki kunnalta tai muulta julkiselta taholta (avustus, takaukseen sisältyvä tuki, tuettu laina)
- I tukialueella vähintään 25 % investoinnista on rahoitettava sellaisella rahalla, joka ei sisällä julkista tukea

Tukea ei voida myöntää

- Tuen hakija on aikaisemmin osoittanut toistuvasti piittaamattomuutta tuen ehtojen noudattamisesta tai verovelkoja, olennaisia maksuhäiriöitä, ulosottoja yms.
  - Tarkastellaan myös avainhenkilöitä:
    - Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa
    - hallituksen jäseniä ja varajäseniä
    - vastuunalaisia yhtiömiehiä
    - muita ylimpään johtoon kuuluvia tai henkilöitä, jotka suoraan tai välillisesti omistavat vähintään 25 % osakeyhtiöstä
- Vaikeuksissa oleville yrityksille
- Tuen kohteena oleva toimenpide on ole aloitettu ennen kuin tukihakemus on tullut vireille
  - Ei enää erillistä vireilletulotarkastusta. Hakemus tulee vireille, kun hakemus lähetään rahoittajalle Hyrrä-järjestelmässä (vain sähköinen haku)

Valintajaksot, ELY-keskus

- Tukea voi hakea jatkuvasti, mutta hakemukset käsitellään valintajaksoittain
  - 1) 16 päivästä lokakuuta 15 päivään tammikuuta
  - 2) 16 päivästä tammikuuta 15 päivään maaliskuuta
  - 3) 16 päivästä maaliskuuta 15 päivään toukokuuta
  - 4) 16 päivästä toukokuuta 15 päivään elokuuta
  - 5) 16 päivästä elokuuta 15 päivään lokakuuta
- Leader-ryhmillä omat valintajaksot

Valintaperusteet ja painotukset, ELY-keskus

1) Toimenpiteen toteutuspaikka	15 %
2) Toimenpiteen soveltuvuus	20 %
3) Toimenpiteen toteutettavuus	10 %
4) Toimenpiteen liiketoiminnallisuus	25 %
5) Toimenpiteet työllisyysvaikutukset	15 %
6) Toimenpiteen kokonaiskestävyys	15 %

Tuki on harkinnanvaraista tukea tavoitteena tuen mahdollisimman hyvä vaikuttavuus

ELY-keskus vai Leader, karkea jako

ELY-keskus

- Päätoimisille yrittäjille tai päätoimiseksi alkaville
- Investointien minimi kustannusarvio 10 000 euroa, pääsääntöisesti max 1,5 meuroa
- Yritystoiminnan kehittämiseen 50 % enintään 100 000 euron kustannuksiin

Leader-ryhmät

- Yritystoimintaa suunnitteleville, aloittaville, osa-aikaisille tai toimintaansa vakiinnuttaville yrittäjille, myös omistajanvaihdokset
- Investoinneissa max 5 htv työllistävät yritykset
- Investointien maksimi kustannusarvio 100 000 euroa

Käytettävissä olevat tuet

	1. Käynnistystuki	2. Kehittämistuki	3. Investointituki
ELY-keskus	<ul style="list-style-type: none"> • Maa- ja metsätalouden alkutuotannon ulkopuolisen yritystoiminnan käynnistämiseen maataloille	<ul style="list-style-type: none"> • Tuki yritystoiminnan kehittämiseen	<ul style="list-style-type: none"> • Aineelliset ja aineettomat investoinnit • Investoinnin toteutettavuustutkimus
Leader	<ul style="list-style-type: none"> • Uuden yritystoiminnan kokeiluun • Yritystoiminnan käynnistämiseen omistajanvaihdoksen avulla • Osa-aikaisen yritystoiminnan käynnistämiseen • Päätoimisen yritystoiminnan käynnistämiseen • Maatalousalan kokeiluun	<ul style="list-style-type: none"> • Yritystoiminnan suunnitteluvaiheen tukea • Yritystoiminnan kehittämistoimenpiteen valmisteluvaiheen tukea • Vakiintuneen yritystoiminnan tukea	<ul style="list-style-type: none"> • Aineelliset ja aineettomat investoinnit • Energiatuki mikroyrityksille harvaan asutulla ja ydinmaaseudulla

ELY-keskuksen kautta myönnettävät tuet elintarvikealalle

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan unionin
rahoittama

Euroopan unionin
osarahoittama

Elintarviketoimiala

- Lopputuote voi olla maataloustuote, luonnontuote tai pidemmälle jalostettu elintarvike
- Raaka-aineet voivat olla peräisin maataloudesta, metsistä ja muualta luonnosta (ei kala)
- Raaka-aineet ja lopputuotteet voivat olla tavanomaisesti tai luonnonmukaisesti tuotettuja
- Tukikelpoisia sektoreita TOL 2008 mukaisesti 3-numerotasolla ilmaistuna:
  - 101 teurastus, lihan säilyvyyskäsittely ja lihatuotteiden valmistus
  - 103 hedelmien ja kasvien jalostus ja säilöntä
  - 104 kasvi- ja eläinöljyjen ja -rasvojen valmistus
  - 105 maitotaloustuotteiden valmistus
  - 106 mylly- ja tärkkelystuotteiden valmistus
  - 107 leipomotuotteiden, makaronien yms. valmistus
  - 108 muiden elintarvikkeiden valmistus
  - 109 eläinten ruokien valmistus
  - 110 juomien valmistus

Maataloustuote vai elintarvike

Maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pito

- Yritys ostaa ja myy tai valmistaa ja myy ns Annex I listalla olevia tuotteita
- Raaka-aine sekä myytävä tuote on Annex I listalla
- Voi olla myös keskisuuri yritys
- Esimerkiksi
  - Meijerituotteet, myllytuotteet, viini, siideri, teurastamotuotteet, lihavalmistukset, vihannekset, kasvikset, marjat, sienet sekä näistä valmistetut tuotteet
- Investointituki, kehittämisavustukset, koulutus- ja kehittämishankkeet, yritysryhmähankkeet mahdollisia. Käynnistystuki Ei ole mahdollinen.

[Annex I lista](#)

Vaikutuksia mm. investoinneissa ryhmille eri tukiprosentit, kehittäminen haetaan Hyrrässä eri tavalla

Elintarvikkeiden valmistus

- Yritys käyttää raaka-aineena joko Annex I tuotteita tai pidemmälle jalostettuja EI Annex I tuotteita
- Myytävä tuote ei ole Annex I listan tuote
- Vain mikro- ja pienet yritykset
- Esimerkiksi
  - Leipomot, jäätelö, keitot, kastikkeet, olut, väkevät alkoholijuomat, sulkaa, makeiset, ruokapalveluja tuottavat yritykset esim. catering
- Käynnistystuet, investointituki, kehittämisavustukset, koulutus- ja kehittämishankkeet, yritysryhmähankkeet mahdollisia

Käynnistämistuki (ELY-keskus)

- **Maatiloille**, jotka monipuolistavat toimintaa yritystoimintaan, jota harjoitetaan maatalouden yhteydessä saman Y-tunnuksen alla
  - Maatila voi olla kooltaan enintään mikroyritys
  - Tuotetaan ja myydään palveluita tai ei-annex I tuotteita
  - Tuettavasta yritystoiminnasta tavoiteltava vuosittainen liikevaihto vähintään 15 000 euroa vuodessa, yritystoiminta yhdessä maa- ja metsätalouden kanssa antaa pääasiallisen toimeentulon yrittäjälle
  - Vakioitu kertakorvaus 5 000 tai 10 000 euroa, kuitenkin yhteensä 10 000 euroa samalle tuen hakijalle rahoituskauden aikana, de minimis tukea
  - Tukipäätöksessä vahvistetaan tehtävät toimet ja niiden toteutumiseksi tarvittavat asiakirjat ja selvitykset
    - Hyväksytyt toimenpiteet voidaan tarvittaessa toteuttaa poikkeavassa aikajärjestyksessä
    - Päätöstä voi muuttaa vain toteuttamisajan osalta
- Hyvä suunnittelu etukäteen!

Käynnistämistuki (ELY-keskus)

Tukea voidaan myöntää:

- koulutus- ja valmennuspalveluiden sekä muiden asiantuntijapalvelujen hankkimiseen
- toimitilojen ja laitteiden vuokriin
- käyttömaksuihin
- aineisiin ja tarvikkeisiin
- matkoihin
- muihin uuden yritystoiminnan käynnistämisvaiheen kannalta tarpeellisiin ja toimenpiteeseen välittömästi liittyviin toimiin.

HUOM! Leader-ryhmillä myös erilaisia tukipaketteja elintarvikkeita jalostaville yrityksille käynnistys- ja kehittämisvaiheeseen

Kehittämistuki elintarvikkeita jalostaville yrityksille (ELY-keskus)

- Maa- ja metsätalouden alkutuotannon ulkopuoliseen yritystoiminnan kehittämiseen mikro- ja pienyritykselle ja maatilalle
- Kehittämisellä tarkoitetaan tuotteiden, palveluiden, tuotantomenetelmien, markkinoinnin, teknologioiden ja digitaalisten ratkaisujen kehittämistä sekä muuta yritystoiminnan uudistumista edistävää kehittämistoimea
- Tukea voidaan myöntää enintään 50 prosenttia tuen perusteeksi esitetyistä, määrältään enintään 100 000 euron hyväksyttävistä kustannuksista. Hyväksyttävien kustannusten vähimmäismäärä on 5 000 euroa

Kehittämistuki elintarvikkeita jalostaville yrityksille (ELY-keskus)

Tukea voidaan myöntää:

- käytännönläheisten tai tiedelähtöisten taikka näiden yhdistelmänä toteutettavien selvitysten ja tutkimusten sekä tiedon hankkimisesta ja soveltamisesta aiheutuviin kustannuksiin
- yrityksen ulkopuolelta hankittavien kehittämis- ja asiantuntijapalveluiden kustannuksiin
- tarvikkeiden ja aineiden kustannuksiin
- matkakustannuksiin
- vuokratkustannuksiin
- tuensaajan kehittämistoimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuviin palkkakuluihin ja niihin liittyviin lakisääteisiin kustannuksiin (laskennallinen 39%)
  - palkka- sekä sivukulut voivat olla enintään puolet hyväksytyistä kokonaiskustannuksista
- muihin kehittämistoiminnan kannalta tarpeellisiin ja siihen välittömästi liittyviin kustannuksiin

Kehittämistuki maataloustuotteita jalostaville ja kaupan pitämistä harjoittaville, ELY-keskus

- Myös keskisuuren yrityksen yritystoiminnan kehittämiseen
- **Toimenpidettä hallinnoi palveluntuottaja**
- Tuki kohdennetaan maataloustuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä harjoittavalle pienelle tai keskisuurelle yritykselle, joka on lopullinen edunsaaja
- Tuki myönnetään yrityksen hankkimien kehittämis- ja asiantuntijapalveluiden kustannuksiin – ei voi sisältää kehitettävän yrityksen palkkakuluja
- Tuettava kustannus vähintään 5 000 euroa ja enintään 100 000 euroa, tuki 50 %

Kehittämistuki maataloustuotteita jalostaville ja kaupan pitämistä harjoittaville ELY-keskus

Hallinnoija:

- Suunnittelee hankkeen yhdessä kehitettävän yrityksen kanssa,
- Laatii sopimuksen yrityksen kanssa tarvittavista kehittämistoimenpiteistä,
- Tekee yhdessä yrityksen kanssa tukihakemuksen Hyrrään, hakijana hallinnoija,
- Saa myöntöpäätöksen Elyltä
- Toteuttaa/järjestää sovitut kehittämistoimenpiteet yritykselle,
- Hakee hankkeen maksatuksen Elyltä ja laskuttaa yksityisen rahoitusosuuden yritykseltä.

Miten toimitaan Hyrrässä:

- Tuen hakijaksi palvelun tuottaja (hakija, vastuhenkilöt)
- Kaikki muut kohdat Hyrrään täytetään kehitettävän yrityksen tiedoilla:
  - Sijainti
  - Hankkeen toimiala
  - tuen kohde
  - hankesuunnitelma
  - Liitteeksi yhteistyösopimus, lomake 2327M

Investoinnin toteutettavuustutkimus, ELY-keskus

- Voidaan selvittää aineellisen investoinnin toiminnallisia, taloudellisia ja teknisiä edellytyksiä mukaan lukien rahoituksen hakemisen edellytysten selvittäminen ja valmistelu
- Ei edellytä investoinnin toteuttamista
- Kustannuksiksi voidaan hyväksyä yrityksen ulkopuolelta hankittavista kehittämis- ja asiantuntijapalveluista aiheutuvat kustannukset sekä muut välttämättömät ja tarpeelliset kustannukset.
- Varsinaiset rakennusten suunnittelusta aiheutuvat kustannukset eivät ole toteutettavuustutkimuksen tukikelpoisia kustannuksia.
- Tukea voidaan myöntää enintään 50 prosenttia tuen perusteeksi esitetyistä, määrältään 3 000 - 50 000 euron hyväksyttävistä kustannuksista.

Investointituki, ELY-keskus

Investointeihin, joilla on oleellista merkitystä yrityksen perustamiselle, kasvulle tai kehittymiselle!

Investointi voi olla aineellinen tai aineeton

Aineettoman investoinnin tukikelpoiset kustannukset:

- tietokoneohjelmistojen, pilvipalveluiden ja vastaavien ratkaisujen hankkiminen
- patenttien, tekijänoikeuksien ja tavaramerkkien hankkiminen sekä muiden immateriaalioikeuksien ja käyttöluoppien hankkiminen
- edellytyksenä on, että aineeton omaisuus on poistokelpoista ja sitä käytetään ainoastaan tukea saavassa toimipaikassa

Maataloustuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen investointituki, ELY-keskus

- Tukea voivat saada maaseutualueella sijaitsevat mikro- tai pienet yritykset sekä keskisuuret yritykset
- Keskisuurten osalta jalostuksen lopputuotteen on oltava edelleen maataloustuote
- Tukea voidaan myöntää myös monialaisille maatiloille
  - Alkutuotanto ja maataloustuotteiden jalostus ja kaupanpitäminen saman Y-tunnuksen alla, mutta tulot tulee olla eriteltävissä maatalouden tuloista
- Tuettava kustannus vähintään 10 000 euroa ja enintään 2 000 000 euroa
- Tuki 15 – 40 % riippuen yrityksen sijainnista ja kokoluokasta

Investointituki maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, ELY-keskus

	Harvaan asuttu maaseutu			Ydinmaaseutu			Muu maaseutualue		
	Mikro-yritys	Pieni-yritys	Keski-suuri-yritys	Mikro-yritys	Pieni-yritys	Keski-suuri-yritys	Mikro-yritys	Pieni-yritys	Keski-suuri-yritys
I-tukialue	40 %	35 %	25 %	40 %	35 %	25 %	30 %	25 %	20 %
III-tukialue	30 %	30 %	25 %	25 %	25 %	20 %	20 %	20 %	15 %

- Maaseutualueet luokitellaan 2018 kaupunki-maaseutu –luokituksen mukaisesti
- I-tukialueeseen kuuluvat Imatra, Parikkala, Rautjärvi ja Ruokolahti Etelä-Karjalassa sekä Miehikkälä ja Virolahti Kymenlaaksossa

Investointituki elintarvikeyrityksille

- Investointituki mikro- ja pienyrityksille sekä monialaisille maataloille

	Harvaan asuttu maaseutu		Ydinmaaseutu		Muu maaseutualue	
	Mikroyritys	Pieni yritys	Mikroyritys	Pieni yritys	Mikroyritys	Pieni yritys
I-tukialue	40 %	35 %	40 %	35 %	30 %	25 %
III-tukialue	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %
III-tukialue, jos voidaan käyttää de minimis -tukea	30 %	30 %	25 %	25 %		

- Maaseutualueet luokitellaan 2018 kaupunki-maaseutu –luokituksen mukaisesti
- I-tukialueeseen kuuluvat Imatra, Parikkala, Rautjärvi ja Ruokolahti Etelä-Karjalassa sekä Miehikkälä ja Virolahti Kymenlaaksossa

Aineellisen investoinnin tukikelpoiset kustannukset

- rakennuksen, rakenteen tai rakennelman rakentaminen, laajentaminen tai korjaaminen
- rakennuksen hankkiminen
- koneiden ja laitteiden sekä muun irtaimen käyttöomaisuuden hankkiminen
- sähkö-, lämpö-, vesi-, viemäri- ja tietoliikenneliittymät sekä muut liittymät osana edellä lueteltuja toimenpiteitä
- toimenpiteen suunnittelusta ja toteutuksesta aiheutuvat yleiskustannukset
- lupa- ja rekisteröintimaksut sekä muut vastaavat toimenpiteen toteutuksesta aiheutuvat yleiskustannukset
- osamaksu on tietyin ehdoin tukikelpoinen, leasing ei ole tukikelpoinen
- myös käytettyjä koneita ja laitteita voidaan tukea
- maa-alueen hankintakustannuksesta on tukikelpoista enintään 10 prosenttia koko kiinteistön tukikelpoisista kokonaiskustannuksista

Seuraavia investointeja ei tueta

- eläinten hankinta
- traktorin tai muun maatalouden alkutuotantoon tarkoitettun koneen tai laitteen hankinta
- liikennealan investoinnit
- puunkorjuun monitoimikoneen tai kuormaa kantavan metsätraktorin hankinta sekä muun vastaavan koneen tai laitteen hankinta
- **käytössä olevan koneen tai laitteen korvaaminen uudella, ellei yritystoimintaa olennaisesti laajenneta tai yrityksen teknologinen taso investoinnin vaikutuksesta merkittävästi parane taikka oteta käyttöön korkeampaan ympäristönsuojelulliseen tasoon johtavia tekniikoita**
- energiakäyttöön tarkoitettun turpeen tuotantoon liittyvät investoinnit
- **toisen yrityksen osakkeiden tai osuuksien taikka liiketoiminnan hankinta; tukea voidaan kuitenkin myöntää sellaisten kiinteistöosakeyhtiön osakkeiden hankintaan, jotka oikeuttavat hallitsemaan kehittämistukilain mukaan tukikelpoisessa yritystoiminnassa käytettävää toimitilaa**
- investointi, jonka tarkoituksena on ainoastaan toimitilojen tarjoaminen vuokralle
- kiinteistön tai rakennusten hankinta julkisyhteisöltä, ellei kohteen arvoa ole määritelty markkinaehtoisesti ulkopuolisen asiantuntijan toimesta ja hankintaa tehdään markkinaehtoisesti
- kokonaisteholtaan yli kahden megawatin uusiutuvan energian tuotannolliset investoinnit
- aurinko- ja tuulivoimalat
- koneurakoinnin maansiirtokoneet

Seuraavia investointeja ei pääsääntöisesti tueta

- Kuntien, valtion ja hyvinvointialueiden vastuulla olevien lakisääteisten peruspalvelujen tuottamiseen liittyviä investointeja ei tueta, mutta peruspalveluja täydentävää ja kehittävää toimintaa voidaan tukea.
- Vähittäis- ja tukkukauppaa, (fyysinen tai verkkokauppa) ei kilpailullisista syistä tueta, ellei toimenpide liity suomalaisten maatalous- tai luonnontuotteiden myyntiin tai tärkeiden palvelujen saatavuuden turvaamiseen maaseutualueella. Edellytyksenä on, että vastaavaa palvelua ei ole paikkakunnalla tarjolla.
- Pelkästään verkossa tapahtuvaa liiketoimintaa (täysin paikkariippumatonta, ei ns. kotitoimiston lisäksi muuta fyysistä toimitilaa) tuetaan vain, mikäli tuetulla toiminnalla on selkeä kytkös tärkeiden palvelujen saatavuuden turvaamiseen maaseutualueella.
- Liikennekäyttöön rekisteröityjen ajoneuvojen hankinta, ellei ole erityisen painavia perusteita
- Maanrakennusalan toimenpiteet
- Perustajaurakointiin liittyvät toimenpiteet
- Yritysten omien koneiden huolto- ja säilytystilat

Keskeistä hakemuksesta

- Liiketoimintasuunnitelma (yrityksen toimintastrategia)
- Rahoitus- ja kannattavuuslaskelmat (T2, T4)
- Investointi/hankesuunnitelma (hankkeen tarve ja toimenpiteet)
- Rakentamishankkeessa lisäksi
  - Pääpiirustukset ja erikoissuunnitelmat, joilla merkitystä hyväksyttävien kustannusten arvioinnissa
  - Rakennusselostus
  - Rakennusselostukseen perustuva kustannusarvio tai –laskelma
    - rakentamisen osalta kustannusten kohtuullisuus tarkistetaan pääsääntöisesti viitekustannuksiin perustuen
  - Vaadittavat luvat, hakemusvaiheessa vähintään hakemukset sisällä. Päätös voidaan tehdä vasta, kun luvat ovat lainvoimaisia.
- Luettelo kone-, laite- ja kalustohankinnoista
- Kustannusten kohtuullisuuden arviointi
  - riittävä määrä tarjouksia yli 3 000 euron hankinnoista
- Dokumentit kokonaisrahoituksen todentamiseksi

Yritysryhmähankkeet

- 3-10 yritystä, joilla yhteisiä kehittämistarpeita, yhdessä tekemistä
  - Voi sisältää myös yrityskohtaisia toimenpiteitä
  - Hallinnoijana kehittämisorganisaatio (esim. oppilaitos, kehittämisyritys, kunta, yhdistys)
  - ELY tai Leader: tuki 75 %
  - Viljelijöille oma yritysryhmätoimenpide
  - Noudattaa kehittämishankkeiden lainsäädäntöä ja valintakriteerejä!
-
- Yritysryhmille haettavissa myös erillinen valmisteluraha

Kiitos!

Eija Harju

eija.harju@ely-keskus.fi, 0295 029 029

Kirsi Teräväinen

kirsi.teravainen@ely-keskus.fi, 0295 029 104

Leader Kärki ry:

Riitta Bagge, riitta.bagge@karkileader.fi, 050 5969 489

Leader Länsi-Saimaa ry:

Terhi Ojanen, terhi.ojanen@leaderlansisaimaa.fi, 045 668 9007

Leader Kasvu ry:

Evita Reitti, evita.reitti@pohjois-kymenkasvu.fi, 040 586 1134

Leader Sepra ry:

Heikki Heimala, heikki.heimala@sepra.fi, 044 377 4517

